

Motion till riksdagen 2005/06:Ub350

av **Christer Nylander m.fl. (fp)**

100-årsminnet av Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att uppmärksamma 100-årsminnet av Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige med en särskild satsning på läroboken i skolan.

Motivering

Det var en gång en pojke. Han var så där en fjorton år gammal, lång och ranglig och linhårig. Inte stort dugde han till: han hade mest av allt lust att sova och äta, och därnäst tyckte han om att ställa till odygd.

Så lyder inledningen av Selma Lagerlöfs bok Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige.

Selma Lagerlöf var utbildad vid lärarinneseminarium och jobbade som lärare i tio år. Boken om Nils Holgersson skrevs för att tjäna som läsebok för folkskolorna. Boken kom ut 1906 och nästa år är det alltså 100 år sedan svensk skola fick sin mest uppmärksammade lärobok.

I dagens skola sätts läroboken alldeles för ofta på undantag. Under flera år har den genomsnittliga kostnaden för läroböcker legat still på ca 500 kr/elev. Många elever kan vittna om söndriga, inaktuella böcker. Andra kan berätta om hur svårt det är att lära om man inte själv får stryka under det viktiga i boken.

Trots att det torde stå klart att skolboken är viktig för elevens resultat, är det fortfarande så att många elever inte får ordentliga läromedel. I en undersökning påstod var sjätte lärare att deras elever inte har egna exemplar av nödvändiga läromedel. Endast hälften av lärarna i undersökningen menade att eleverna hade tillgång till de läroböcker som krävdes för bästa möjliga förutsättningar för lärandet.

Lusten att lära försämras av dåliga läromedel. Att få en bok som redan är nedklottrad, där någon sida är lös eller där svaren på instuderingsfrågorna är

Fel! Okänt namn på

ifyllda bidrar knappast till att bevara lusten att lära. Det är som så ofta de som har störst behov av skolan som drabbas hårdast när det saknas bra och aktuella läromedel.

Sverige jämförs ofta med Finland. I skolsammanhang blir den jämförelsen en stor framgång för vårt grannland som ofta ligger i topp i internationella undersökningar av elevers kunskaper. Också när man jämför skolböcker hamnar Finland före Sverige. I Finland satsar man ca 150 kr mer på läroböcker per elev än i Sverige, det motsvarar ca 30 %. Man kan inte utesluta att detta är en bidragande del i förklaringen till att Finland har bättre resultat i internationella skoljämförelser.

Statsminister Göran Persson lovade den 26 februari 2003 att eleverna i svensk grundskola skulle få bättre läromedel. I en intervju i SVT:s ungdomsprogram Rea lovade statsministern skolreportern Gabriel, som då gick i åttonde klass, att varje elev skulle få ytterligare 100 kr till egna läromedel.

Det löftet har statsministern ännu inte infriat, trots att Gabriel höll sin del av överenskommelsen.

I en debatt i riksdagen den 6 maj 2003 sade förre utbildningsministern Thomas Östros: "Staten har ett ansvar för att utbildningen håller högsta kvalitet. Jag menar att bra och aktuella läromedel är en kvalitetsfråga." Östros fortsatte med att konstatera att skolboken har "en central ställning" och att "den är en viktig del i en modern pedagogik där barn och ungdomar möter goda läroböcker och lär sig att arbeta med boken som verktyg".

Det är bra att såväl statsministern som före detta utbildningsministern slår fast att läroboken är viktig för skolans resultat, men uppenbarligen har detta hittills inte inneburit att verkligheten ute i skolorna ska förbättras.

Selma Lagerlöfs Nils Holgerssons underbara resa, var alltså ursprungligen en lärobok. Det är nu snart 100 år sedan boken gavs ut. Behovet av en bra lärobok är förmodligen minst lika stort nu som för 100 år sedan. Läroboken hjälper eleven att strukturera sitt lärande, bidrar till att uppmuntra lusten att lära och är ett viktigt instrument för att underlätta för elevens, lärarens och föräldrarnas samarbete kring elevens lärande.

Det finns därför anledning att i samband med 100-årsjubileet av Nils Holgerssons underbara resa tydligt markera lärobokens viktiga roll i utbildningen. Ingenting kunde vara mer lämpligt att 2006 göra en särskild satsning för att uppmärksamma läroboken under jubileumsåret.

Stockholm den 1 oktober 2005

Christer Nylander (fp)

Torkild Strandberg (fp)

Marie Wahlgren (fp)

Tina Acketoft (fp)

Allan Widman (fp)